

Hof & Tuin
de godshuistuin

WOORD VOORAF

Godshuizen - godshuistuinen in Brugge

Godshuizen, kleine bijzondere woonentiteiten bestemd voor de verarmde bejaarde, had je zowat overal in Vlaamse steden.

45 Godshuisbeluiken, samen 235 woningen, zijn nog in de Brugse binnenstad terug te vinden. Een van de doelstellingen van het OCMW, eigenaar van dit historisch belangrijke patrimonium - de vroegste stichtingen zijn 14de-eeuws -, is deze woningen na grondige restauratie en sanering aan de bejaarde van vandaag te kunnen aanbieden. Een niet geringe opdracht die reeds in belangrijke mate is vervuld.

Godshuizen zijn het best bekend als een geheel van kleine witgeschilderde huisjes rond een binnentuin. Op de Open Monumentendag 2002 staan de godshuistuinen in de kijker. Het zijn verstilde, onvermoede plekken in de stad. Vroeger waren het eenvoudige nutstuinen. Vandaag stralen ze een romantische sfeer uit door hun veelheid aan soorten bloemen en planten.

Ook hier levert het OCMW een bijzondere inspanning. Mijn diensten staan in voor de aanplantingen en het intensieve onderhoud ervan. Na restauratie wordt steeds de aanleg van de godshuistuin grondig herdacht. Mijn technische dienst en af en toe een tuinarchitect staan in voor een aangepast ontwerp met streekeigen plantensoorten.

Frank Vandevoorde, Voorzitter OCMW-Brugge

GODSHUIZEN IN BRUGGE

Godshuizen zijn niet weg te denken uit het Brugse stadsbeeld. Verspreid over de binnenstad zijn er vandaag nog 45 godshuizenbetsuiken, samen een 235 woningen.

Godshuizen zijn niet zomaar een aaneengesloten rij witgeschilderde eenkamerwoningen. Er zit heel wat geschiedenis achter. Vanaf de 12de eeuw zagen verschillende stedelijke initiatieven rond zorgverlening het licht. Het omstreeks 1150 opgerichte Sint-Janshospitaal is wellicht het bekendste voorbeeld. Verder zijn er onder meer ook het Heilige Geesthuis (1231), O.-L.-Vrouw ter Potterie (1276) en het Sint-Hubrechts-'dulhuis' voor geesteszieken en vondelingen (1396). Voor de verarmde bejaarde burger ontstonden in Brugge, zeker vanaf het begin van de 14de eeuw, de godshuizen. Enkel deze stichtingen kenden in de volgende eeuwen een sterke verspreiding. Met de term godshuis werd in de Middeleeuwen ook naar

hospitalen en andere caritatieve instellingen verwezen. Vandaag worden enkel de typische bejaardenhuisjes bedoeld die hier worden besproken.

In veel steden in Vlaanderen en Brabant maar ook in Frankrijk, Nederland en Engeland komt deze woonvorm voor. Godshuizen zijn dus niet typisch Brugs. Wel is het zo dat ze enkel hier nog zo talrijk aanwezig zijn en overwegend hun oorspronkelijke functie hebben bewaard. Dit is dan ook een van de beleidsopties van het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW) van Brugge, eigenaar van het godshuizenpatrimonium: het OCMW biedt, na intensieve restauratie en sanering, godshuizen aan als aangepaste bejaardenwoningen.

Een opmerkelijk aantal godshuizen ontstond in de 14de en 17de eeuw. Op het einde van het ancien régime (1795) waren er ongeveer 360 woningen. Tijdens het Franse bewind werden enkele beluiken verkocht. Anderzijds vonden er vanaf het einde van de 19de eeuw, zelfs tot 1952, nog stichtingen plaats.

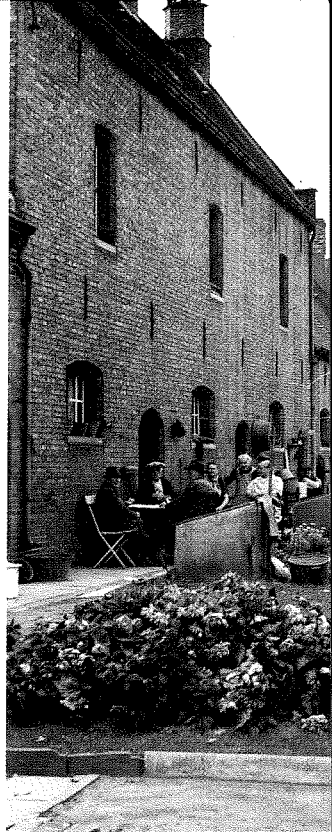
WAAROM WERDEN GODSHUIZEN OPGERICHT

Godshuizen werden opgericht door privé-personen, meestal welgestelde poorters die tot de magistratuur van de stad of het Brugse Vrije behoorden, of door ambachten en gilden. De beweegredenen van de particulieren waren niet altijd te herleiden tot de louter christelijke overtuiging dat de arme moet worden geholpen. De bekommernis voor het eigen zielenheil, het creëren van aanzien en de zekerheid dat de oude dag van een verarmd familielid gegarandeerd werd, speelden zeker ook een rol. Ambachten en gilden richtten godshuizen op voor hun 'verweecte' - oude en zieke - leden of hun weduwen. Brugge heeft heel wat ambachtsgodshuizen gekend.

De godshuizen die werden opgericht door particulieren waren vooral bestemd voor vrouwen, meestal weduwen. Maar ook bejaarde mannen, vaak zij die een beroep hadden uitgeoefend, kregen een godshuis toegewezen. Enkele stichtingen garandeerden de oude dag van specifieke groepen. Arme priesters konden onder meer terecht in het verdwenen godshuis aan de Verversdijk, blinden in het nog bestaande godshuis O.-L.-Vrouw van Blindekens of in de nabijelegen beluiken Van Pamel en Voet. Het godshuis De Fontaine zorgde voor arme soldaten die te lijden hadden van blaasstenen, en voor de familie van deze soldaten.

Godshuizen waren er niet voor de totaal berooiden, wel voor verarmden. Verarmd door de dood van de kostwinner, door ziekte of handicap, door ouderdom, door economische omstandigheden. De uitverkorenen moesten over het nodige geld beschikken om hun intrede te betalen. Meestal moesten zij hun eigen huisraad meebrengen. Het was hun streng verboden te bedelen, het Blindekensgodshuis uitgezonderd. Wat aan de bewoners door de stichter aan proven - een toelage in geld of natura - werd uitgereikt, was meestal ontoereikend voor wie geen eigen bezit had meegebracht. Dit bezit werd na de dood van de godshuisbewoner verkocht. Met de opbrengst, vaak een heel klein bedrag, werd de begrafenis betaald.

De juridische vorm voor de oprichting van een godshuis bleef tijdens het ancien régime bijna steeds gelijk. Een fundatieakte werd door een notaris of stadsclerk opgesteld en aan de schepenen van de stad ter bekrachtiging voorgelegd. Deze akte vermeldt de namen van de stichters en bepaalt het doel van de stichting en

de wil van de stichters, dikwijls in de vorm van een reglement. Het document vermeldt ook de ligging en de beschrijving van de gebouwen. Deze akte verzekerde het beheer van de stichting. De stichter wees ook de beheerders aan. Dat konden personen zijn of een instelling zoals een armendis of een hospitaal. Hun aanvaarding werd met de fundatieakte of met een afzonderlijk document officieel bekrachtigd. Ook bijkomende schenkingen die het voortbestaan van het godshuis moesten verzekeren, werden vermeld. Dit waren onroerende goederen, heel dikwijls een hoeve, of renten. Schenkingen van de stichter, aangevuld met giften door derden, garandeerden het voortbestaan van het godshuis.

Na de overname tijdens het Franse bewind door de nieuwe administraties, de Commissie van Burgerlijke Godshuizen en het Bureel van Weldadigheid, voorlopers van het OCMW, deden zich geen drastische wijzigingen voor.

REGLEMENTEN

Meestal stelde de stichter het godshuisreglement op. Hij liet het in de fundatieakte opnemen en hing het op in het godshuis, heel dikwijls in de kapel. De regels werden op een vast tijdstip aan de bewoners voorgelezen. De naleving ervan werd stipt opgevolgd. De reglementen van de godshuizen verschilden niet veel van elkaar. De meest voorkomende punten waren:

De kandidaat-bewoners moesten van Brugge of het Brugse Vrije afkomstig zijn, van goede afkomst en rooms-katholiek (we schrijven 17de eeuw); ze mochten niet gebrekkig zijn of lijden aan de vallende ziekte. De stichter bepaalde het maandgeld voor hun onderhoud, dikwijls vermeerderd met hout in de winter, was of olie, brood of een hemd. Aan het hoofd werd een meester of een gouvernante aangesteld die instond voor het onderhoud, het doen en laten van de medebewoners controleerde en de openings- en sluitingstijd van het beluik regelde. Slecht gedrag werd bestraft. In het ergste geval werd de 'schuldige' weggezonden en moest hij zijn goederen achterlaten. Een zieke moest door de medebewoners worden verzorgd. Alle reglementen stipuleerden dat de bewoners zich streng moesten houden aan het gebed voor de stichter.

De voorseyde en
moeten gedaicht ende geschuyt worden. Eten op sghen
dan Oulde Juge comen: ende alsoo vervolghend

7.

Ende Jit requard vonden ender aldair sal moeten onder
daicht ende gheparent worden by degone doornende Jit meel
ende dat met de bloemkenende fraude in Elckes hodeken
by hemlieden daer toe leghden alles nochtans sonder eenighe

8.

9.

Ende tot ewitern van alle onderlinghe privacie
vriendtshap mit vermogen te houden, minnighe
houden, ofte ander buffen, waer door minnighe schad
govinghe moghe gebueren

Bruges
Dentellières

ACHTER EEN BLINDE MUUR

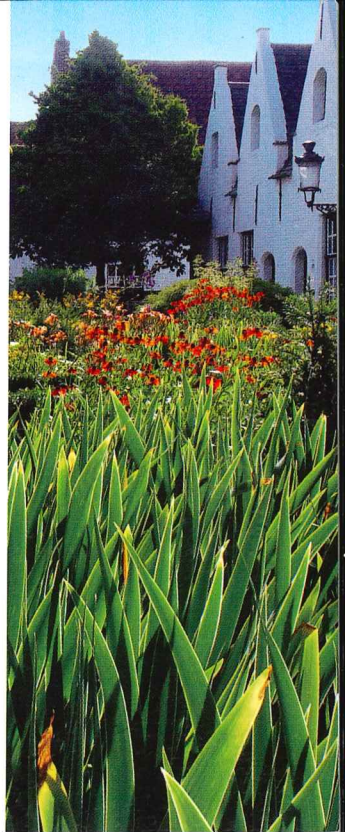
De architecturale vormgeving van zo goed als alle Brugse godshuizen – de oudst bewaarde dateren van de 15de eeuw – is nagenoeg ongewijzigd gebleven. Heel wat beluiken werden gebouwd rond een binnenhof. Aan de straatkant waren ze afgesloten met een blinde muur. Hierin werden pas in de 20ste eeuw vensters aangebracht, of werd de muur verlaagd. Enkel een geaccentueerd portaal en de geschilderde naam van de stichting op de muur verraden nog de aanwezigheid van een godshuis. Ze vormen onverwachte rustpunten in de binnenstad. Een mooi voorbeeld is het godshuizenbeluik De Muelenaere. Er is ook lintbebouwing. Het zijn rijen huisjes aan de straat gelegen. Ook een bestaand huis kan heringericht zijn tot een aantal woongelegenheden. Sommige stichtingen zijn klein en hebben slechts drie of vier huisjes. De Muelenaere telt 24 woningen rond een gemeenschappelijke binnentuin.

De godshuizen hebben een bidkapel, losstaand in de tuin of in de vorm van een kleine huiskapel. De huisjes tellen meestal één bouwlaag en zijn opgetrokken uit baksteen en wit geschilderd. In de gevel van elke woning is een deur en venster uitgespaard. Opvallend is de dakkapel in het zadeldak. De toegangsportalen tot het godshuis kunnen gotisch zijn of in barokke stijl uitgewerkt. Ze hebben veelal een beeldnis met daarin de patroonheilige van de stichter.

Een uitzondering op de traditionele bouwtrant vormen de 18de-eeuwse godshuizen van het Kleermakers- en het Bakkersambacht. Ze zijn respectievelijk in Lodewijk-XV- en neoclassicistische stijl opgevat. Acht complexen uit het begin van de vorige eeuw zijn in een Brugse neogotische stijl gebouwd.

De huisjes zijn ingedeeld in een woon-slaapkamer beneden en een zolder. De trap komt uit in de woonkamer. De zolderingen zijn dikwijls bewaard gebleven en bestaan uit balkwerk.

Het originele interieur met gotische schouw, alkoof, spinde en trap is heel dikwijls weggebroken. Dit is vooral in de jaren 1950-'60 gebeurd om meer ruimte te creëren. Het verbeteren van het comfort voltrok zich meestal ten koste van de oorspronkelijke architectuur. Sinds de jaren 1970 werd het aantal woningen door samenvoeging verminderd. Deze creatie van grotere woongelegenheden zet zich nog steeds door. Het streven naar een goed evenwicht tussen behoud en hedendaags wooncomfort voor de bejaarde vormt voor het OCMW nog steeds een ernstige en niet altijd even eenvoudige uitdaging.

KUNSTPATRIMONIUM

Rond de godshuisstichtingen is een kunstpatrimonium ontstaan. Deze in plaatselijke ateliers geproduceerde kunstvoorwerpen werden door de stichters en andere schenkers '*ter eeuwige memorie*' in de godshuizen geplaatst en hebben gedurende eeuwen tot de inrichting van de godshuiskapellen behoord. Deze verzameling is niet enkel kunsthistorisch maar ook sociaal-historisch waardevol en boeiend. Met uitzondering van de Blindekenskapel zijn de kunstvoorwerpen niet meer ter plaatse te bewonderen. In het Memlingmuseum-Sint-Janshospitaal en het museum O.-L.-Vrouw ter Potterie kunnen ze beter worden bewaard en (ten dele) tentoongesteld. Een gedeelte bevindt zich in de OCMW-collectie.

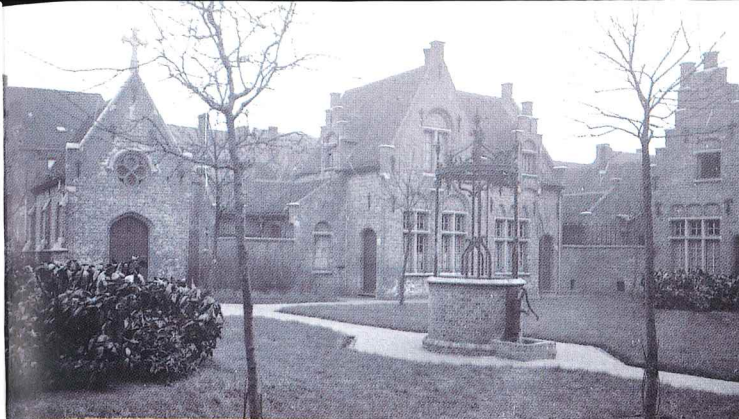
GODSHUISTUINEN IN BRUGGE

De godshuistulnen zijn in te delen in drie types. De grote binnentuin, waarrond de godshuizen staan, is nog steeds een oase van rust. In deze binnentuin stond, en staat meestal nog altijd, een kapel. De langwerpige, smalle tuin is het tweede type en ligt meestal achter een rij godshuizen. De kleine tuin of het kleine koertje met weinig of geen groen, bij kleinere stichtingen, is het minst interessante type.

NUTTIGE TUINEN - NUTSTUINEN

De tuinen waren eenvoudig aangelegd en ingericht als nutstuinen. Op het meestal aanwezige grote grasperk werd het linnen gedroogd en gebleekt. In het perk werden sporadisch enkele fruitbomen of notelaars geplant, in één tuin olmen. Vaak kreeg elke bewoner een klein stukje grond in beheer om er bloemen te kweken of groenten voor eigen gebruik. In *'Gids der Brugsche godshuizen'* van A. Maertens uit 1940 kunnen we lezen welke bloemen geteeld werden om onder meer de kapellen te versieren.

De waterput of pomp vormde een belangrijk element in de tuin. Andere gemeenschappelijke voorzieningen waren de toiletten en het kolenhok. Geleidelijk aan evolueren de nutstuinen naar siertuinen. Het in 1912 opgerichte godshuis De Croeser is hiervan één van de vroege voorbeelden.

Lijst gebaseerd op A. Maertens uit 1940.

- STRO- EN ZONNEBLOEM** *Helipterum roseum*
DAGSTERREN wellicht wordt hiermee
Symphoricarpos albus, de sneeuwbes, bedoeld
SNEEUWBALLEN *Viburnum*
SCHAAPMILTJES deze naam wijst op de
 bloemvorm van *Linaria vulgaris*,
 vlasleuwebekje
ZOETE LIEVERTJES kamperfoetie; kinderen
 zogen de zoete honing uit de bloemen van deze
 klimplant
ROSTE STINKERS *Tagetes*, afrikaantjes, of
Dianthus, anjers; de naam verwijst naar de geur
 van de plant
BAKKERTJES *Primula*
PANE BROEKJES *Tagetes*
DE VIJF-BLOEDIGE WONDE *Passiflora*; de
 doornenkroon en de vijf wonden van Christus
 zijn op de bloem te herkennen
MOEDER VAN DUIST *Achillea*, duizendblad
DUIZENDKNOOP wellicht *Polygonum*
BLAUW BESCHAAAMDE MEISJES West-Vlaams
 voor *Borago officinalis*
MANNETJES EN WIJFETJES waarschijnlijk
Galanthus nivalis, sneeuwklokjes
VASTENAVOND *Galanthus nivalis*, één van de
 zeldzame bloemen die bloeien rond februari

WAT VERTELLEN DE ARCHIEVEN

De archieven van de godshuizen, die grotendeels bewaard worden in het OCMW-archief, geven weinig informatie prijs over de tuinen. In sommige dossiers vinden we toch wat nuttige gegevens. Het *'Reglement voor de inwoners der kleine godshuizen'* uit 1914 zegt iets over het gebruik van de tuinen: *'het is verboden veranderingen toe te brengen aan de hovekes of een gedeelte ervan met persen, planten enz. af te sluiten of dezelfde door vreemde personen te laten gebruiken. Het is insgelijks verboden op de grasperken der achterplaatsen waschgoed te laten bleeken toebehoorende aan andere personen.'* Dat dit reglement nodig was en dat de bewoners niet altijd de beste vrienden waren, bewijst een brief van een vrouwtje aan *'de heeren van dosspiezen'* (de hospices). Ze beklaagt zich over een vrouw die iedereen binnenlaat om te *'bleeken en droogen en bleeken'* in ruil voor *'pinten en druppels'*.

Ook het reglement van 1961 zegt iets over het gebruik van de tuinen. Het vertelt ons dat de eigenaar van het godshuis instaat voor de aanleg van de tuin. Dat, waar het mogelijk is, de bewoner over een strook grond beschikt gelegen recht tegenover zijn woning. Daar hangen dan wel weer wat verbodsbepalingen aan vast: het voetpad moet onbelemmerd blijven en moet door iedereen kunnen

worden gebruikt. Op die strook mogen bloemen, planten en grasperken worden aangelegd. Wanneer de bewoner dit recht niet uitoefent, wordt de strook onderhouden door de tuinman. Het reglement geeft ons ook nog mee dat huisdieren – honden maar ook kippen – verboden zijn, dat siervoorwerpen in de tuin niet toegelaten zijn en dat wanneer iedere bewoner over een strook grond beschikt, de wasdraden over het eigen stuk moeten gespannen worden.

Sinds het OCMW in de jaren 1970 begon met de restauratie van de godshuizen, worden ook de tuinen onder handen genomen. Voor een aantal tuinen werd en wordt een tuinarchitect onder de arm genomen. Andere tuinen worden door het OCMW zelf heraangelegd.

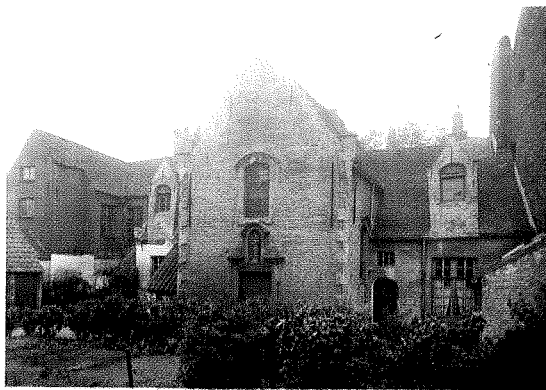
GODSHUISTUINEN IN DE KIJKER

Godshuis de Fontaine (gesticht in 1636)

De tuin van het godshuis was in het begin van de 20ste eeuw vooral een nutstuin. Op een foto van 1905 zien we dat de tuin verdeeld was in rechthoekige perkjes waarop de bewoners groenten konden telen. De tuin was omgeven door een losse haag.

De persoonlijke moestuintjes overleefden de restauratiewerken van 1960 maar sneuvelden bij de heraanleg van de tuin in 1997.

De groentenbedden verdwenen en maakten plaats voor hagen, bodembedekkers en lindebomen, die zorgen voor een strakke geometrische structuur.

*Godshuizen de Muelenaere (gesticht in 1613)
en Sint-Jozef (gesticht in 1677 en 1713)*

De twee godshuizen delen dezelfde binnentuin. Vroeger waren de tuinen van Sint-Jozef en De Muelenaere gescheiden door een hoge muur. Deze muur werd gedeeltelijk gesloopt en over een lengte van 5 meter verlaagd.

Oude foto's laten ons vermoeden dat de tuin van Sint-Jozef weinig veranderingen heeft ondergaan. De huidige perkjes met lage beplanting zoals sedum, hosta en geranium zijn een afspiegeling van hoe het vroeger was.

Bij het begin van de 20ste eeuw bestond de binnentuin van De Muelenaere uit een grote grasvlakte, een typevoorbeeld van binnentuinen opgevat als bleekweide. De wasdraden op een foto van 1905 tonen aan dat deze tuin volledig als nutstuin werd gebruikt. Geleidelijk bracht men meer planten aan.

Bij het recent hertekenen van de volledige binnentuin werd er bedachtzaam, en met respect voor de historiek van de godshuistuinen, tewerk gegaan. De structuur is dezelfde gebleven en werd door het aanplanten van heggen zelfs strakker gemaakt. Alle planten die konden behouden blijven, bleven. De esdoorn kreeg een centrale rol toebedeeld.

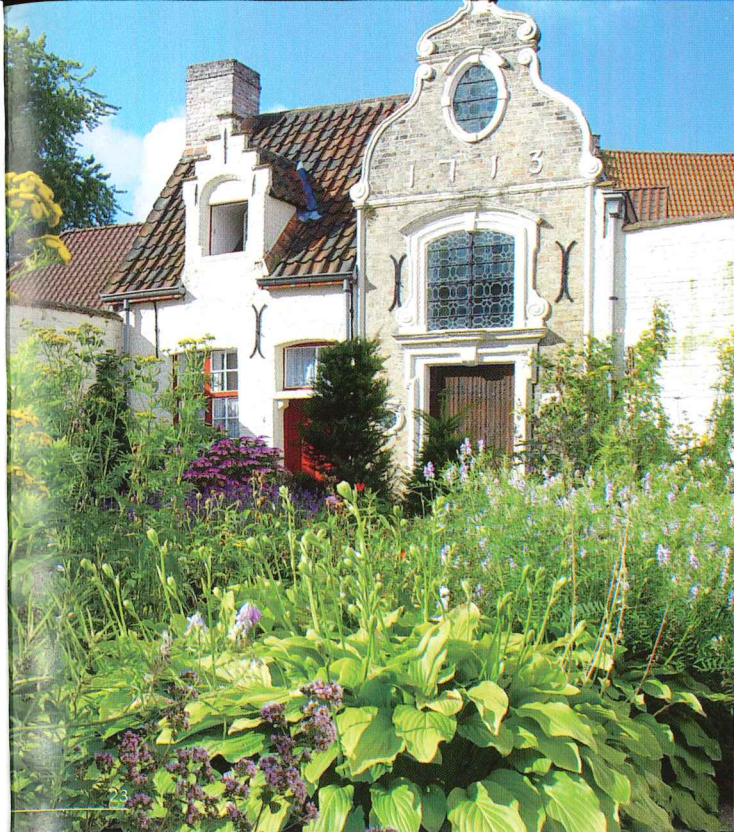

Godshuis De Vos (gesticht in 1715)

De rechthoekige binnentuin van Godshuis De Vos wordt begrensd door een (in 1963 verlaagde) muur met toegangspoort aan de straatzijde, de kapel tegenoverliggend en de godshuisjes aan de andere zijden. Het centrale pad, vanaf de straatkant tot de kapel, verdeelt de tuin in twee helften.

Foto's uit het begin van de 20ste eeuw tonen ons dat links en rechts van het centrale pad gras gezaaid was: beide delen werden gebruikt als bleekweide. Hier en daar stonden bloeiende heesters.

Tijdens de restauratie van de woningen werd ook de tuin heraangelegd. Dé indeling ervan bleef behouden. In de plaats van het gras kwamen er vier, door buxus omzoomde perkjes. De kleurrijke bloemen geven het geheel een leuk en rijk karakter.

Godshuis Soutieu (gesticht in 1661)

Bij de huisjes uit 1909 hoorde een vrij karakterloze kleine binnentuin. In de laatste jaren is deze echter uitgegroeid tot een van de boeiendste godshuistuintjes. Hier verwijst nagenoeg niets naar het verleden en de geschiedenis van de godshuistuin. Het opmerkelijke van deze tuin zijn de tientallen potten, her en der verspreid over het grasveld en zelfs aan de muren. Daarin zijn eenjarigen – onder andere begonia's en sint-janskruid – geplant. Een eenzame cipres en zelfs varens geven in combinatie met de vele 'bloempotten' kleur en sfeer aan deze volkse binnentuin.

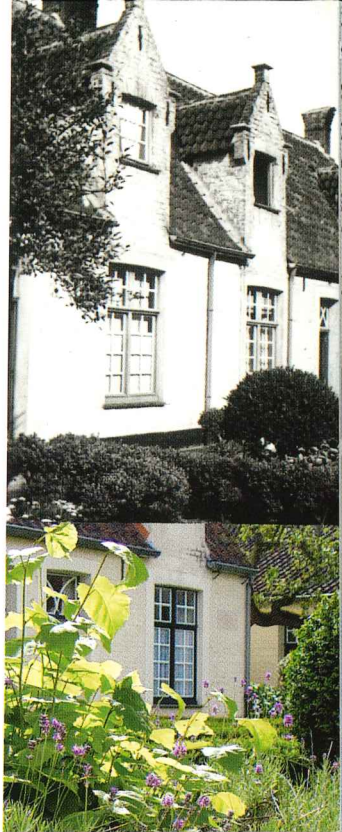

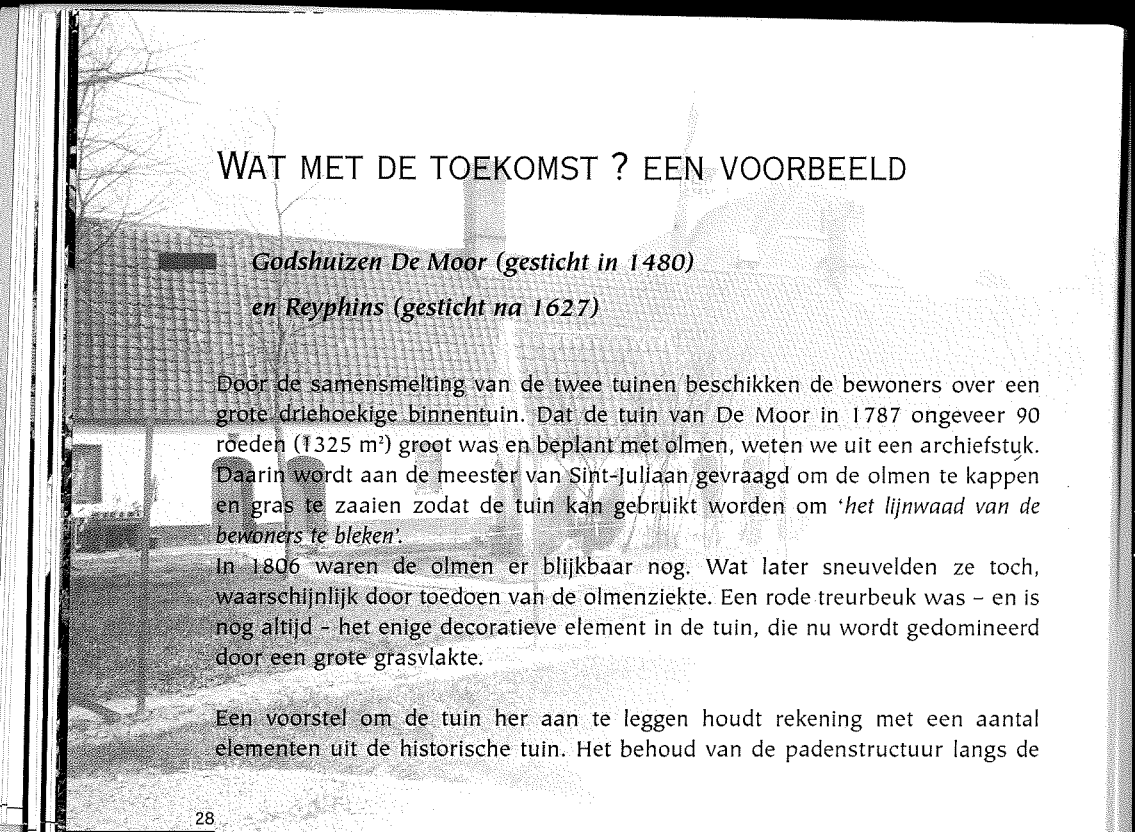
Godshuis Zorghe (gesticht in 1632)

- Paruitte (uit 1896) -

de Schippers (uit 15de eeuw)

Via een betegeld pad, met links linden en rechts een jonge taxushaag, kom je in de binnentuin van een omvangrijk godshuiscomplex dat is gebouwd in het begin van de twintigste eeuw. De tuin bestaat uit twee delen, die in elkaars verlengde liggen. Een grote poort scheidt beide van elkaar, en biedt tevens doorkijk van het ene naar het andere. De tuin is symmetrisch opgevat. Deze symmetrie wordt nog versterkt door een centraal aangelegde weg met aan beide zijden borders, omzoomd door buxus. Buxusbollen zijn de blikvangers. De tuin heeft in de laatste vijftig jaren weinig veranderingen ondergaan. Op oude foto's zijn de buxusbollen en haagjes duidelijk zichtbaar. Ook het centrale pad herkennen we, in 1953 was het nog van aangestampte aarde.

WAT MET DE TOEKOMST ? EEN VOORBEELD

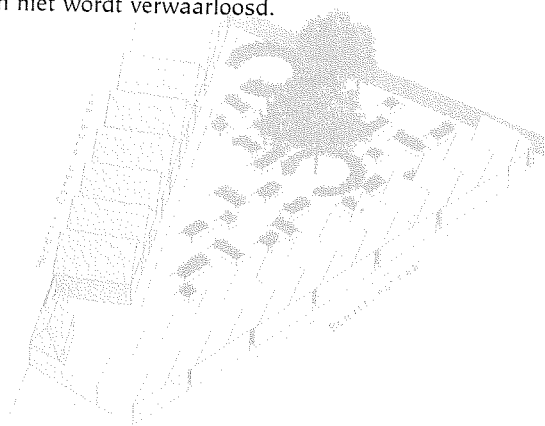
Godshuizen De Moor (gesticht in 1480)
en Reyphins (gesticht na 1627)

Door de samensmelting van de twee tuinen beschikken de bewoners over een grote driehoekige binnentuin. Dat de tuin van De Moor in 1787 ongeveer 90 roeden (1325 m²) groot was en beplant met olmen, weten we uit een archiefstuk. Daarin wordt aan de meester van Sint-Juliaan gevraagd om de olmen te kappen en gras te zaaien zodat de tuin kan gebruikt worden om *'het lijnwaad van de bewoners te bleken'*.

In 1806 waren de olmen er blijkbaar nog. Wat later sneuvelden ze toch, waarschijnlijk door toedoen van de olmenziekte. Een rode treurbeuk was – en is nog altijd – het enige decoratieve element in de tuin, die nu wordt gedomineerd door een grote grasvlakte.

Een voorstel om de tuin her aan te leggen houdt rekening met een aantal elementen uit de historische tuin. Het behoud van de padenstructuur langs de

huizen, het gebruik van verhoogde plantenbedden als referentie aan de vroegere groentenbedden en de aanplanting van *Zelkova*, een boomsoort die lijkt op de olm, legt de link met het verleden. Voor de heraanleg baseert het voorstel zich op de lijst van godshuisbloemen die A. Maertens (1940) opsomt in zijn '*Gids der Brugsche godshuizen*'. Moeder van duist (duizendbloem), zoete lievertjes (kamperfoelie), pane broekjes (afrikaantjes) en mannentjes en wijvetjes (sneeuwklokjes) zouden kleur kunnen brengen in de tuin. Banken op zonnige en beschutte plaatsen moeten ervoor zorgen dat de sociale functie van de godshuistuin niet wordt verwaarloosd.

Open Monumenten Dagen 2002:

7/9, 11/9 en 14/9: 14u. tot 18u.

8/9 en 15/9: 10u. tot 18u.

Documentaire te zien in de Godshuizen De Muelenaere,
Sint-Jozef en Godshuis De Fontaine.

Godshuistuin in de kijker !

1. Godshuis de Fontaine

Zwarte Leerbouwersstraat 68-90, 8000 Brugge

2. Godshuizen de Muelenaere en Sint-Jozef

Nieuwe Gentweg 8-32, 8000 Brugge

3. Godshuis De Vos

Noordstraat 6-14, 8000 Brugge

4. Godshuis Zorghe - Paruitte - de Schippers

Sijjn Strauvelstraat 3-49, 8000 Brugge

Godshuis Soutieu

niet vrij toegankelijk.

Wat met de toekomst ? Een voorbeeld

Godshuizen De Moor en Reypkens

geen open tuin tijdens OMD 2002

COLOFON

'Hof & Tuin / het kerkhof en de godshuistuin' is een project van de Erfgoedcel Brugge, opgericht om het convenant cultureel erfgoed, afgesloten tussen de Stad Brugge en de Vlaamse Gemeenschap, uit te voeren. Deze dubbel-publicatie, samen met 2 korte documentaires over de godshuistuin en de Begraafplaats Steenbrugge, werden gerealiseerd door de Erfgoedcel Brugge in samenwerking met de Stad Brugge en het OCMW-Brugge.

Werken mee aan Hof & Tuin / de godshuistuin

AUTEURS Hilde De Bruyne / Marieke Dhaze

EINDREDACTIE Pascal Cornet

ADVIES Brigitte Beernaert - Dienst Monumentenzorg en Stadsvernieuwing / Hilde De Bruyne - OCMW-Archief Brugge / Dries Van Den Broucke - Erfgoedcel Brugge / Caroline Van Poucke - Erfgoedcel Brugge

STUURGROEP CONVENANT CULTUREEL ERFGOED

Brigitte Beernaert, wetenschappelijk medewerker Dienst Monumentenzorg en Stadsvernieuwing / Willy Le Loup, conservator Groeningemuseum / Leen Speecke, directeur-bibliothecaris Openbare Bibliotheek Brugge / Ludo Vandamme, wetenschappelijk medewerker Historisch Fonds, Openbare Bibliotheek Brugge / dr. André Vandewalle, hoofdarchivaris Stadsarchief Brugge / Jan Vermassen, directeur programma Brugge 2002 vzw

ERFGOEDCEL BRUGGE Dries Van Den Broucke en Caroline Van Poucke, Huis ter Beurse, Vlamingstraat 35, 8000 Brugge

AFBEELDINGEN

- p.5, p.25, p.27 boven: OCMW-Archief Brugge, foto's: L. Cools, ca. 1952
- p.9 rechts (1910), p.15 onder (1924): Verzameling J.A. Rau Brugge
- p.9: OCMW-Archief Brugge, foto's: PK projects
- p.15 boven, p.21, p.28: Stadsarchief Brugge - www.beeldbankbrugge.be
- p.17: OCMW-Archief Brugge, copyright KIK-IRPA
- p.19, p.23 onder: OCMW-Archief Brugge, foto's: A. Watteyne jr., ca. 1905
- p.29: ontwerp: Marieke Dhaze, 2002
- Alle overige foto's: PK projects

VORMGEVING PK projects

V.U. Hugo De Greef, Brugge 2002 vzw.
KBC Huis ter Beurse, Vlamingstraat 35, 8000 Brugge

Met steun van de
Vlaamse overheid

